

Némethy Kesserű Judit*

A BALASSI INTÉZET TANULMÁNYI ÖSZTÖNDÍJÁNAK SZEREPE A KÜLFÖLDI MAGYAR CSERKÉSZSZÖVETSÉG MAGYARSÁGNEVELŐ PROGRAMJÁBAN

Abstract

Since its inception in 1945 in the refugee camps of Europe, the HSAE has aimed at the preservation of the Hungarian language, culture, and traditions among its members. Maintaining these traditions among today's scouts (third, even fourth generation Hungarians) has become increasingly difficult as a result of assimilation into host countries. The BI scholarships offered since 1999 to descendants of Hungarians is thus of inestimable value to the scouts living outside the Carpathian Basin. Through the Institute's one-year well-rounded study program, students get first-rate instruction in Hungarian language, history, literature, art, folklore, geography, and current events. More importantly, immersion in the living culture of Hungary helps scouts connect to their roots, and become ambassadors of their ancestors' homeland in their countries of birth.

Kulcsszavak: *magyarságélmény, külföldi cserkészlet, kettős identitás, magyarságnevelés, nyelvkészség, cserkészmozgalmak, kétnyelvűség*

1. Bevezetés

A magyar cserkészlet külföldön 1945-ben indult, a második világháború végén a szovjet hadsereg elől elmenekült sok tízezer magyar körében. Néhány elkötelezett cserkészvezető összegyűjtötte a különböző németországi és ausztriai menekülttáborokban tétlenkedő gyerekeket, hogy a silány, lélekromboló körülmények között egészséges foglalkozást, szórakozást nyújtsanak nekik, kirándulások, táborok keretében. Ebből az első kis magból alakult ki az a csoport, amely aztán 1948-tól kezdődően, a továbbvándorlások után és a világ négy sarkában letelepedve, megalapozta a (külföldi) Magyar Cserkészszövetséget, Stockholmtól Buenos Airesig és Vancouvertől Sydney-ig.¹ Ez a

* Némethy Kesserű Judit, PhD, Clinical Professor of Spanish, New York University, New York. A Külföldi Magyar Cserkészszövetség Végrehajtó Bizottságának tagja, vezetőképző vezetőtiszti 1976 és 1998 között, a Teleki Pál Alapítvány igazgatója 2000-től, az American Hungarian Educators Association (AHEA) elnöke 2007 és 2012 között. E-mail: jn2@nyu.edu.

¹ Amióta 1948-ban betiltották a cserkészmozgalmat Magyarországon, kizárólag a külföldi Magyar Cserkészszövetség képviselte a magyar cserkészletet.

szövetség ma, 65 év után is él, 3500 aktív cserkésszel, akik közül már többen az alapítótágok dédunokái.

Annak, hogy a külföldi magyar cserkészlet ma is, negyedik generációs magyarok között is virágzik, óriási szerepe van a ma már nélkülözhetetlen magyarországi kapcsolatoknak, elsősorban a Balassi Intézet nyújtotta tanulmányi év lehetőségének.

2. A múlt

Szövetségünk működésének mottója, az „Emberebb ember, magyarabb magyar” nem változott az évek során. De amennyire a „magyarabb magyar” megfogalmazása az emigráció első éveiben magától értetődő volt, annyival élesebben kellett meghatározni az évek múltával – magunknak és gyermekeinknek –, mit is értünk ez alatt a fogalom alatt. A Magyarországról magunkkal hozott nevelési rendszerünk erősen hangsúlyozta a magyar értékek ápolását: népdalaink elsajátításától kezdve történelmünk alapos ismeretét, a magyarságismeret már külföldi cserkészletünk kezdetén is komoly szerepet kapott. Már az első kiképzési könyvben, a németországi lágerekben 1950-ben igen szerény körülmények között kiadott, 164 oldalas *A mi könyvünk* című kötet fele magyar történelemmel, néprajzzal, földrajzzal és irodalomtörténettel foglalkozott.

Ahogy a cserkésznemzedékek váltották egymást, és a nyelvkészség óhatatlanul gyengült, egyre égetőbbé vált a kérdés: mennyire tartsuk magunkat szigorúan a klaszszikus cserkészprogramhoz – vagy mennyire alakítsuk át a gyakorlati cserkész kiképzés és magyarságismeret arányát, hogy külföldi cserkészletünk továbbra is tükrözze az „emberebb ember, magyarabb magyar” eszményt.

Vezetői karunk mindenkor egyetértett abban, hogy magyar cserkészletet csak magyarul tartunk fenn. Vagyis csak olyan gyermekeket fogadunk el cserkésznek, akik tudnak magyarul. Nem, mintha nem hinnénk a Széchenyikben és Liszt Ferencekben. Tudjuk, hogy nagyon sok jó magyar van, aki nem beszél magyarul. De kétségtelen az is, hogy nagy általánosságban csak a nyelven keresztül juthatunk el egy kultúra elsajátításához, egy nép megismeréséhez. És mert kevesen vagyunk és energiánk véges, ha eredményt akarunk elérni, magyarul beszélő gyermekekre szorítkozhatunk csupán. Így az évek során egyre nagyobb súlyt kapott cserkésznevelési tevékenységünkben a magyarságismeret, s ezen belül a magyar nyelv ápolása. Ez természetesen azt is jelenti, hogy a gyakorlati cserkészismeretekre talán kevesebb idő jut. Egyik legnagyobb kihívásunk, hogy megtartsuk az egyensúlyt, vagyis ne „iskolásiítsuk” el a cserkészletet, hagyjuk meg a romantikáját – és mindezt magyarul tegyük. Hogyan oldjuk ezt meg? Elsősorban próbarendszerünk, vagyis a cserkészlet „oktatási” anyagával, másodsorban vezetőképzésünk előfeltételeivel, harmadszor a kimondottan magyarsággal foglalkozó táborainkkal és kiadványainkkal és végül – ma már – magyarországi programjainkkal.

A kiscserkész már élete első összejövételén nyomatékos magyar élményt kap, amikor az első kiszámolót hallja, vagy az első népdalát megtanulja. Mindkettő elemi erővel árasztja a magyarságélményt, mert a ritmus, a dallam magyar hangulatot teremt, ugyanakkor a szöveg is helyes beszédre és főleg hangleyjtésre készítet. A népmese tágitja a gyermek kifejezőképességét, szókincsét. Az alap konyhanyelv szókincsén túl a

próbarendszer fokozatosan egyre nagyobb tárgyi tudást is követel a cserkésztől. 10 éves korától sorra ismeri meg a hun-magyar mondakört, a nemzeti imádságokat, a Kárpát-medence tájegységeit és a történelmi fogalmakat. A 15-16 éves cserkész ismeretanyaga komoly tárgyi tudást követel tőle: a magyar néprajz, történelem, földrajz alapos ismeretét, a magyar tudósok alkotásait, a sportolók eredményeit.

A vezetőképző táborok mindig egy-egy mérföldkövet jelentenek az azokra felvett cserkészek életében. Amolyan „tűzpróbák”, mind nyelvtudásból, mind cserkész- és magyarságismeretből, mind pedig talpraesettségből, amelyekre majdnem minden fiatal nagy ambícióval készül. Szigorú egézsnapos felvételi vizsga előzi meg, amelynek első része a magyar nyelvismeret. Ha ezen nem felel meg a jelölt, a vizsga többi része érvénytelen.

Először az őrsvetőképző táborra készül a 14 éves cserkész. Itt tanulja majd meg a vezetés gyakorlati részleteit, a tervezést, a módszertant, a vezetői „fogásokat”. Mindezt – ismétlem – magyarul, mert feltétel, hogy magyarul foglalkozzon a nálánál fiatalabakkal. A 10 napos tábort az 1960-as évek óta egy egész éves őrsvetői tanfolyam előzi meg, magyarságismereti anyagból: történelemből, földrajzi és néprajzi alapfogalmakból és néhány irodalmi műből. Úgy véltük, ha azt követeljük az őrsvetőtől, hogy izgalmas portyát tervezzen, olyat, ahol őrse tagjai például Rákóczi kurucaként a Felvidéken lesik a császár csapatait, ahhoz ismernie kell alapfokon a kuruc kor lényegét és a Felvidék földrajzát is. Ezt az anyagot a 70-es években kibővítettük, majd 2000 körül részben átirtuk, az új nemzedékek magyartudásához igazítottuk. A nyelvkészség fejlesztésére a 80-as évek végén hangsúlyosan ellátott írás-olvasás gyakorlatokat írtunk elő, amelyeket a jelölt naponta, otthon kellett elvégezzen (Némethyné Kesserű 1992b). Hozzáfüzhetem, hogy a hétvégi magyar iskolák jó része átvette tanfolyamunk anyagát a 13–14 évesek számára.

Segédtsízt- és cserkésztsíztképzésünk ugyanezt az elgondolást követi. Mindegyikhez előfeltételeket szabunk, amelyek közül a legnagyobb a Balassi Intézet, illetve a Szövetség magyarságismereti vizsgája történelemből, irodalomból, földrajzból és néprajzból.

Vezetőképzésünk követelményeinél megemlíteném, hogy ezek külföldi cserkészvilágunknak mind a négy kontinensére vonatkoznak. A tananyag egyformán kötelező Ausztráliában, Dél-Amerikában, Európában és Észak-Amerikában, ahol cserkészcsapatunk működnek. Így igyekszünk biztosítani, hogy a nagy távolságok ellenére cserkészeink magyar tudása aránylag egyöntetű legyen.

Magyarságnevelésünk harmadik területét a magyarságismereti táborok és tanfolyamok képezik, amelyekben cserkészpedagógia alkalmazásával kimondottan a magyar műveltséggel foglalkozunk. Már az 50-es években tartottunk a 16 éven felülieknek „érettségij” tanfolyamokat és táborokat történelemből, földrajzból, néprajzból és irodalomból. Ugyanakkor regőstáboraink a népi kultúrát tanulmányozták alaposan, mind szellemi, mind tárgyi vonatkozásaiban. 1976-ban a Corvina-táborok sorát indítottuk el a 18 éven felülieknek, amelyeket – rendszertelenül ugyan – még ma is megtartunk. Ezekben a magyar műveltség értékeit: irodalmunk, zenénk, képzőművészetünk néhány kimagasló alkotását tanulmányozzuk, izlelgetjük. Még Madách *Ember tragédiáját* is vé-

gigelemezzük. Ezen felül írást, fogalmazásgyakorlatokat (ún. „írói műhelyt”) iktattunk be a programba, amelyeket szókincsbővítő játékokkal és nyelvtornával egészítettünk ki. A verselemzéstől a naplóírásig, egy Sütő-darab előadásától a *Kékszakállú...* meghallgatásáig, a tábor minden mozzanata a magyar nyelvet és kultúrát szolgálja. A Corvina egyik legnagyobb eredménye, hogy cserkészeink felismerik nyelvünk szépségét, elmerülnek annak zamatában, csengésében, miközben betekintést kapnak a magyar kultúra kincseibe. Magunk között „ablaknyitogató” tábornak is hívjuk.

Corvina-elképzelésünk igen sikeres lett. De felmértük a problémát is: ahhoz, hogy a 18 éven felüli cserkészek kellőképpen értékeljék a magyar kultúrát, nyelvi előgyakorlatok is szükségesek. Tudvalevő, hogy a tizenéveseknél romlik legjobban a nyelvkészség. Ezért 1994-től új kezdeményezésünk a Zrínyi-tábor volt, amelyet eredetileg „nyelv művelő rovertábor”-nak hívtunk. Elképzelésünk az volt, hogy a 16 éveseknek egy valódi „vagány”, megerőltető program keretében alkalmat nyújtsunk a magyar nyelv gazdagítására, gyarapítására. Anyaga meglehetősen eklektikus, hídépítés után például szócsata következik, ahol az nyer, aki a legtöbb szinonimát tudja, vagy a legjobban elmondja egy-egy ritka szó jelentését. Szójátékok, versenyek váltogatják egymást. A tábor hangulata arra ösztökéli a cserkészeket, hogy lelkesen beszéljenek magyarul, hogy felfigyeljenek hibáikra, és hogy a maguk akaratából igyekezzenek jobban, szebben beszélni. Nagy öröm volt látni, hogy kellő ösztönzéssel, hangulatkeltéssel még a legkamaszabb korban levő fiatalok is lelkesen és komolyan törekedtek a csiszoltabb magyar beszédre. A tábort néhány év után szervezeti változások következtében meg kellett szüntetnünk. Ezt helyettesíti újabban egy magyarországi háromhetes nyári túra örsvezetők számára.

Magyarságismereti táborainkhoz sorolhatom még a Szövetség nyári iskoláját is, amelyet minden évben megtartunk a nyugat-New York állambeli Sík Sándor Cserkészparkban. Ezt a kéthetes tábort 8–14 éves szórványgyerekek számára rendezzük, magyarországi és külföldi pedagógusok együttműködésével. Alapfeltétel itt is, hogy a jelentkezők már beszéljenek magyarul.

Iskolánk része a nagy külföldi magyar iskola hálózatnak. Szövetségünk ugyanis régen felmérte, hogy a legjobb eredményeket akkor érjük el gyerekeink, fiataljaink magyar nevelésével, amikor ez a külföldi (hétvégi) magyar iskolákkal karöltve történik. A két intézmény a legtöbb városban szoros kapcsolatban is van egymással, sőt mondhatnánk: szimbiózisban él, egymást táplálja (Nagy–Papp 1998). A cserkészlet megadja a fiatalnak a magyartanuláshoz való indíttatást, az iskola megadja a keretet az ismeretek fokozatos és alapos elsajátításához. Sok esetben magukat az iskolákat a cserkészcsapatok tartják fenn, vagy ha nem is, cserkészvezetés alatt állnak. Így van ez rendjén, hisz mindkét intézménynek egy a célja: a magyar nyelv, magyarságismeret, magyar lelkület átadása. Sok esetben az iskolák átvették vezetőképző anyagunkat, azzal is előkészítve a cserkészeket az általunk előírt követelményekre.

3. A jelen

Ez a szépen felépített rendszer azonban Szövetségünk 50. éve, vagyis a 90-es évek körül már nem volt egészen kielégítő. A nyelvi nehézségek egyre inkább előtérbe kerültek. Több városban különböző szinten elharapódzott a felcserélő kétnyelvűség (Némethy-né Kesserű 1992a). Egyre nehezebben tudtuk tartani azt a művelődési szintet, amellyel cserkészeink magyar kiművelt emberfökké válhatnak. Kiképzési és vezetőképzési programunkat korszerűsítettük, átírtuk, nyelvezetét egyszerűsítettük. Vezetőképző táborainkat a kiképzés különböző fokain bevezettük a nyelvművelő programot, nyelvjátékokat.² Ezek az intézkedések mind segítettek a helyzeten. Ám amíg egyrészt a nyelvhasználat satnyulása ellen küszködtünk, új képlettel találtuk magunkat szemben cserkészeink magyar nyelvtudását illetően, elsősorban Európában és Észak-Amerikában: az 1989–90-es történelmi változás után Magyarországról és a Kárpát-medencéből jött családok gyerekei gyönyörű magyar beszédet hoztak a csapatokba. Tehát a régi, homogén gyerekanyaguk helyett, amelyben világosan körvonalazódott a 45-ös vagy 56-os emigráns leszármazott magyar nyelvi háttere, most egyes városokban a magyar beszéd minden skálájával találkozunk: kevert, botladozótól kezdve egészen a legújabb pesti zsongonnal fűszerezett, tökéletes kiejtésű beszédig. Így most már teljesen eltérő szintű csoportok számára kell programot és követelményeket előírunk, de az is csak ott érvényes, ahol számottevően sok az új jövevény. Világrészekre osztva, nagy vonalakban azt mondhatjuk, hogy Európában vegyesen másodgenerációs és újabban, „frissen jött” magyarok teszik ki a csapatokat; Észak-Amerikában főleg másod- és harmadgenerációs cserkészek, de amellet új magyarok is vannak a csapatokban, sőt vannak olyan új csapatok, amelyekben majdnem kizárólag ők teszik ki a létszámot, mint pl. Bostonban és most már New Yorkban is. Ausztráliában zömmel a 80-as évek után jött családok gyerekei, míg Dél-Amerikában kizárólag harmad-, sőt negyedgenerációs cserkészeink vannak. Ott ugyanis 1956 óta nem volt számottevő magyar bevándorlás.

A társadalmi (avagy történelmi?) háttér is erősen befolyásolja a helyzetet: Az északi féltekén az utánpótlást nemcsak a cserkészek gyerekei alkotják, hanem egyrészt magyarországi tudósok, üzletemberek, tanárok, diplomaták, vagyis ideiglenesen nyugaton tartózkodó értelmiségiek gyerekei (főleg az Egyesült Államok keleti partvidékén), másrészt a Kárpát-medence országaiból jött munkások, szegényebb sorsú magyarok, akik jobb megélhetés érdekében sokszor végleg kint maradnak. (Ez a helyzet pl. Németországban, Skandináviában, Kanadában). Ugyanakkor Dél-Amerikában a csapatagok majdnem kivétel nélkül az 1948-as vagy 56-os magyarok leszármazottai, akiknél ráadásul sok esetben az egyik szülő nem magyar. Tehát, míg egyik csapatban aránylag egyöntetű a cserkészek összetétele, egy emigrációs csoport, egy társadalmi osztály gyerekei, más csapatban az 56-os ivadék a délvidéki munkás vagy az új magyar konzul gyerekeivel kerül egy örsbe. E gyerekek kötődése a magyarsághoz és a befogadó or-

² Azóta, 2008-ban elektronikus Olvasási Különpróba Rendszert is létrehoztunk, hogy rendszeres olvasás által is serkentsük a fiatalok nyelvtudását. Öt próbát állítottunk fel 6-tól 16 éves cserkészek számára, egyre nehezebb szövegekből. Minden próba 20 olvasmányból áll. Az ezeket követő kérdésekre adott feleleteket a komputer javítja és pontozza (<http://www.kmcisz.org/>).

szághoz feltételezhetően különböző. Mert míg az egyik cserkész elsősorban argentínának vallja magát, és csak azután magyarnak, a másik esetleg nem érez különösebb lojalitást a befogadó ország iránt. Más annak a magyarságélménye, aki Magyarországon született és Magyarországra hazajár, nagyszülei, unokatestvérei vannak otthon, mint annak, aki csupán a szülői ház elbeszéléseiből, a cserkészeten vagy a magyar iskolán keresztül ismeri meg a magyarságot. Magyar nyelvtudása, magyarságtudata, identitása mindegyiknek más. Ennek ötvözése, kiegyenlítése ma külföldi cserkészletünk további sikeres életének kulcsa.

4. A jövő

Számunkra lényegessé, mondhatni életmentővé vált annak lehetősége, hogy – főleg 1990 óta – az élő magyar nyelvvel, a konkrét Magyarországgal, a Kárpát-medence magyarlakta területeivel megismerkedhettünk. Cserkészkörutak, magyarországi regösszereplések, -táborok ma már szinte elengedhetetlen kellékei fiataljaink magyarságélményének. Mindezeket azonban messze felülmúlja az a páratlan hatás, amelyet egy egyéves tanulmányút jelent magyarságélmény és a magyar nyelv elsajátítása szempontjából. Ezért kérte a Külföldi Magyar Cserkészszövetség 1999-ben a magyar hatóságokat, adjanak lehetőséget egy magyarországi ösztöndíj létesítésére. Különösen hálásak vagyunk a magyar államnak a Magyar Nemzeti Erőforrás Minisztériuma és a Balassi Intézet által nyújtott tanulmányi ösztöndíjért, amelyet megszakítás nélkül immár tizenkét éve tart fenn, évi 30 nyugati diaszpórában élő magyar származású személy számára. Megalakulása óta több mint 300 diák részesülhetett ebben az ösztöndíjban, cserkész és nem cserkész egyaránt.³

A Balassi Intézet ösztöndíjas magyar nyelvi és magyarságismereti programja adja meg azt az egyedülálló lehetőséget, hogy a külföldön született magyar származású egyén, nyelvi és kulturális háttértől függetlenül részesüljön nemcsak saját szintjének megfelelő elsőrendű magyaroktatásban, hanem a mai Magyarország életébe, gondjaiba, eredményeibe is belelásson. Oktatási programja mindazt nyújtja, amit mi külföldön több mint 60 éve igyekszünk megadni: nyelvi, történelmi, irodalmi, földrajzi, néphagyományi ismereteket. De míg külföldön ezeket az ismereteket lényegileg mozaikokként, az ország kultúrája mellett adhatjuk csak át, a Balassi Intézetben a tanítást eleve színesebbé, valódibbá, teljesebbé teszi az élő valóság. A program azt nyújtja, amit mi külföldről sose tudnánk megadni: színház, múzeum, koncert, táncház, Parlament, szobor mind ott van, kiegészíti, szemlélteti a reggel tanultakat. Ezeket a szellemi hatásokat betetőzik a kirándulások az ország távoli pontjaira és Erdélybe, amelyek új távlatot adnak, megértetik a diákokkal a magyar nép sorskérdéseit. Így válik a szellemi élmény lelki élménnyé. Ösztöndíjasaink az erdélyi körutat említik mint egyéves ottlétük legmeghatározóbb élményét. Ugyanakkor kiemelik az egész program gazdagságát, a kutatási

³ A Balassi-tanulmányév sikerén felbuzdulva, a KMCSZ 2003-ban középiskolai programot indított be 14–18 év közötti cserkészei számára. Hat kimagasló színvonalú vidéki és egy budapesti középiskola fogadja be őket egyéves tanulmányútra.

témák ezernyi lehetőségét és azt, hogy magyarországi évük élményében milyen nagy része van a tanári kar lelkesedésének, áldozatkészségének, türelmének és szeretetének.

A tizenegy év alatt az Intézet megértésről és rugalmasságról tanúskodott, amikor programját, kurzusait átalakította a megváltozott körülményeink alapján: a dél-amerikai és ausztráliai pályázók iskolai menetrendje nem teszi számukra lehetővé a szeptemberi kezdést? Keresztféléves, februári kezdésű képzést is elindított. Egyre fogytak a magyarul beszélő pályázók? Sebaj, elfogadott olyanokat, akik nem tudnak magyarul, és új tanmenetet alakított ki számukra. A mai magyar társadalom és irodalom kérdései vagy a kulturális élet iránt van érdeklődés? Ilyen kurzust is beiktatott az Intézet a magasabb nyelvi szintű képzésbe.

Ezek által az elvi és gyakorlati intézkedések által az Intézet megteremtette azt a légkört, amelyben a külföldön született, sokszor csak részben magyar származású diákok magyar identitása kibontakozik. Valóban magyar érzelmű fiatalok kerülnek vissza országaikba, olyanok, akik visszaérkezve, tevékenyen bekapcsolódnak a közösségi munkába, a magyarságot képviselik.⁴

Ugyanakkor azonban szem előtt kell tartanunk, hogy fiataljaink kötődése kétfelé irányul. Fontos, hogy ezt a két kötődést egyesítsük. Az egyik lojalitás ne zárja ki a másikat. Ne legyen fiataljainknak két összeegyeztethetetlen „én”-je: *vagy magyar vagyok, vagy amerikai*, mint ahogy az *Inkubátor*⁵ című filmben is láthattuk, amikor a lelkes cserkész-összejövetel után a fiú gyorsan átöltözik, leveti cserkészingét, nehogy a szomszéd fiú meglássa az idegen „én”-jét. A mi nyugati magyar mikrokozmoszunkban akkor érünk el eredményt, ha valahogy ezt a kettős gyökeret tápláljuk.

Ebben kérjük a Balassi Intézet segítségét is! Így például az oktatási programba olyan nyugati eseményeket, történelmi, irodalmi utalásokat lehetne beiktatni, amelyek ismerősek a diákok számára, és ezáltal módot adni arra, hogy a diákok tudatosan összevesseék születési helyük kultúráját a magyarral. Néhány ötlettel illusztrálva, ilyen kérdésekre gondolok: Mi volt Németországban Könyves Kálmán idejében, vagy Svédországban Mátyás király idejében? A Mohácsi vész idejében mi történt Mexikóban? Cortés akkor verte szét az azték birodalmat, megkezdődött a spanyol „conquista”, hasonlóan ahhoz, mint ami a magyarokkal történt a török idők alatt. Mi volt Magyarországon, amikor a Mayfloweresek megérkeztek Bostonba? És mi történt Brazíliában az 1848-as szabadságharc táján? Érdekes módon ott is szabadságharcok folytak... Összehasonlító módszerrel valahogy így fogalmaznék: „Milyen előrelátók voltak királyaink! Szent István nemcsak törvényeket hozott, hanem felmérte, hogy az ország akkor lesz erős, ha benépesíti. Ugyanazt csinálta, amit az észak- és dél-amerikai elnökök a 19. és 20. században, ami által a mi nagyszüleink, dédszüleink itt letelepedhettek. László király kiváló diplomata volt: a pápa és a német császár közti vitában a pápa mellé állt, mert az messzebb volt, s így Magyarország függetlenségét jobban biztosíthatta. Hasonló ötlete volt Nixon elnöknek a szovjetek és a kínai kommunista kormány közti vitában: közeledett a kínai-

⁴ Ezt a célt szolgálja a KMCSSZ idén beindított magyarországi gyakornoki programja is, amellyel azt szeretné elérni, hogy a fiatal felnőttek nyaranta olyan magyarországi cégeknél dolgozhassanak, amelyek nemcsak helyismeretüket bővítik, de mindkét fél részére szakmai összeköttetéseket is biztosítanak.

⁵ Pignidzky Réka dokumentumfilmje (2009).

akhoz. Könyves Kálmán pedig már a 13. században törvényt hozott a boszorkányégetés ellen! Mikor volt utoljára boszorkányper az Egyesült Államokban?

Kissé félve írtam le a fenti bekezdést, attól tartva, hogy a magyarországi olvasó az otthoni oktatás kritikáját látja benne. Ellenkezőleg: mind a programot magát, mind a tanári kart kitűnőnek, sőt elsőrendűnek tartom! Csupán rá szeretnék világítani egy olyan sajátos dilemmára, amit a két identitás, két kötődés teremt, és amit, tudom, nehéz megérteni azoknak, akiknek egy hazája van, és abban élnek.

5. Összefoglalás

Ha elérjük, hogy a mai kanadai–magyar vagy svéd–magyar, vagy ausztrál–magyar, vagy braziliai ifjú mindkét kultúrában otthon érezze magát, mindkét kultúrát sajátjának vallja, kettős identitása többletet, értéket jelent majd számára. Érdemes megszívelni, mert nemcsak a fiatal gazdagszik általa. A magyar származású nyugati ifjúság a magyarság támogatójává és szószólójává válhat, pozitívan befolyásolhatja a Magyarországról alkotott képet (imázst). Minden magyar származású egyén (sok esetben beleértve nem magyar házastársát is) tőkét jelenthet az összmagyarság számára. Mindannyiunk érdeke tehát, hogy ez valóra váljék. Így lesz hatásos összmagyar szempontból a Balassi Intézet és a Külföldi Magyar Cserkészszövetség együttműködése a magyar származású fiatalok magyarságnevelése terén, és így valósulhat meg az a cél, amelyet dr. Némethy György KMCSSZ-elnök az 1977-es közgyűlést megnyitó beszédében vázolt: „Mi legyen cserkészletünk magyarságnevelő munkájának hosszú távú célja? Cserkészeinkben egész életükre el akarjuk ültetni a magyarsághoz való tartozás érzését, hogy mindig tudatos legyen bennük a kapcsolatuk a magyar néppel, hogy adottságaiknak, körülményeiknek megfelelően ténykedő módon segítsék a magyarságot, ahol tehetik.”

Irodalom

Nagy Károly–Papp László (szerk.) 1998. *A magyar nyelv és kultúra megtartása az Amerikai Egyesült Államokban – USA 1997*. Nyelv és Lélek Könyvek. Budapest: Magyar Nyelv és Kultúra Nemzetközi Társasága. Anyanyelvi Konferencia.

Némethyné Kesserű Judit 1992a. Az amerikai magyar tizenévesek kétnyelvűsége. *Nyelvünk és Kultúránk* 84: 63–67.

Némethyné Kesserű Judit 1992b. Helyesírási és olvasási gyakorlatok külföldön vagy a magyart idegen nyelvként tanulók számára. *Nyelvünk és Kultúránk* 84: 68–72.

Némethyné Kesserű Judit 2001. Nyugati magyar oktatás. *Nyelvünk és Kultúránk* 115: 23–28.

Internetes irodalom:

<http://www.kmcssz.org/> Külföldi Magyar Cserkészszövetség